

skim krajevima, i da se uvede i u ostalim krajevima otadžbine u istoj meri, ukoliko dosad nije bila uvedena, i to po dva časa nedeljno u svim razredima. Grada veronauke ostaje kako je prikazana u privremenom nastavnom planu i programu. U stručnim školama, u nižim razredima, žele da se uvede veronauka kao što je u razredima srednjih i njima sličnih škola. Na trgovačkim akademijama da se svake nedelje održi bar eksorta ili versko predavanje. Veronaučnu nastavu imaju vršiti sveštenici, i to: ili samostalne katihete ili sveštenici, koje će postavljati crkvene vlasti saglasno sa onim Ministarstvom pod koje škole pripadaju.

2. Crkvene će vlasti, s obzirom na spremu nastavnika-sveštenika, određivati između sposobnih i kvalifikovanih ona sveštenička lica koja, uz teološku spremu, imaju odgovarajuću spremu i u metodici i pedagogiji.

3. Isto tako žele crkvene vlasti da nadzor u religiozno-moralnom vaspitanju omladine imaju jedino crkvene vlasti, prema predhodnoj saglasnosti sa onim Ministarstvom pod koje dotične škole spadaju.

4. Udžbenici veronaučne nastave imaju se izraditi pod cenzurom crkvenih vlasti, a Ministarstvo će iste udžbenike propisati kao udžbenike dotičnih škola.

5. Sveštenicima koji nisu samostalne katihete, daće se pristojan honorar od časa.

ad 1. S obzirom na član i program, kao i na spremu nastavnika veronauke, nije niko od prisutnih članova Komisije u principu bio protivan potrebi veronaučne nastave u školama, ali se od strane nekolicine članova Komisije jako istaklo mišljenje da, zbog nedostatka školskih prostorija i potrebnog dobrog osvetljenja, zbog prenatrpanosti učenika, kao i zbog neminovne potrebe da se u srednje škole uvedu i novi predmeti, ne bi trebalo veronauku učiti u VII. i VIII. razredu; ovo utoliko pre što moralno vaspitanje učenika moraju davati i nastavnici svetovnih predmeta. Što se tiče veronaučne nastave u stručnim školama moglo bi joj se pomoći utoliko što će se uvesti svake nedelje i većeg praznika eksorta ili versko predavanje.

ad 2. Katihete, pored svoje stručne spreme, moraju imati i potrebnu pedagoško-metodsku spremu.

ad 3. U pogledu nadzora religiozne nastave bila su takode podvojena mišljenja; jedni su tražili da taj nadzor vrše crkvene vlasti preko svojih organa, a drugi su stajali na gladištu da taj nadzor vrši Ministarstvo preko svojih organa.

ad 4. Članovi Komisije su mišljenja da se udžbenici za veronauku imaju preurediti tako da odgovaraju dobu zrelosti omladine a naročito da se skrate time što će se izostaviti mnoge stvari koje ne spadaju u čisto versku nastavu.

Izrađeni udžbenici, u rukopisu najpre odobreni od crkvenih vlasti, slaće se Prosvetnom Savetu na konačno odobrenje.

ad 5. Sveštenicima, koji nisu katihete, davaće se honorari kao i nastavnicima svetovnih predmeta.

POLJOPRIVREDNA NASTAVA.

Poljoprivredna nastava u našem narodu, koji je u 80% zemljoradnik, može se najuspešnije vršiti i širiti: preko produžnih osnovnih škola (V. i VI. razred), preko zimskih poljoprivrednih škola i, najzad preko specijalnih (jednogodišnjih) i nižih (dvo-godišnjih) poljoprivrednih škola. Nastavnici pak za ove škole imaju se spremati: u učiteljskim školama, srednjim poljoprivrednim školama i poljoprivrednim fakultetima, te čemo se ovde dotaći sviju ovih škola:

I. Produžne osnovne škole.

1. U produžnoj (višoj) osnovnoj školi na selu treba da prevladuje poljoprivredna, a po varošima zanatsko-trgovačka nastava. Nastavni plan i program za ove škole na selu treba doneti u saradnji sa Ministarstvom Poljoprivrede i za škole u varoši sa Ministarstvom Trgovine i Industrije.

2. Svaka od ovih škola treba da ima školski vrt od 1 do 2 hektara zemlje, sa potrebnim objektima za očiglednu nastavu: tople leje, baštu, voćni rasadnik, sortiment voćaka i loze, lucerište, ratarski odeljak sa plodoredom, pčelarik, živinarik i dr. Kulturni plan i organizaciju ovoga vrta treba izraditi u sporazumu sa Ministarstvom Poljoprivrede, a odstupanja od ovoga plana moraju se vršiti u mestima gde su specijalne ekonomske prilike.

3. U početnim razredima muške produžne škole od poljoprivrednih predmeta treba učiti: ratarstvo, gradinarstvo, šumarstvo i svilarstvo, a u starijim razredima: stočarstvo, mlekarstvo, konzervisanje voća i povrća i zadržavanje. Predmeti: vinogradarstvo sa vinarstvom, voćarstvo sa preradom voća i ribarstvo učeće se samo u krajevima gde ima uslova za ove kulture.

4. U produžnim školama za devojčice treba među predmetima da dominira domaćinstvo: rad i rad u kući, održavanje čistoće, veština kuvanja, ostavljanje zimnice, odgajivanje dece, ručni rad i dr., a od poljoprivrednih predmeta: gradinarstvo, živinarstvo, mlekarstvo i svilarstvo.

5. Produžne škole moraju praviti što češće ekskurzije, naročito leti, u obližnje rasadnike, poljoprivredne škole, ugledna imanja i dr., a prilikom godišnjih ispita priredivaće se sa nagradama izložbe poljoprivrednih, zanatskih i ručnih proizvoda koje su učeni sami stvorili kod svojih kuća.

II. Zimske poljoprivredne škole.

1. Ove se škole imaju držati naizmenice u svakom selu jednog sresa, kad na njega dođe red. U prvi tečaj primaće se dragovoljni slušaoci od 16 god. starosti pa na više, bez

ograničenja. Predavanja sa što više demonstracija i slobodne diskusije drže se većinom uveče (po 2 do 3 časa) u zgradi osnovne škole, sudnice, zadruge ili drugde. Glavni predavači su poljoprivredni stručnjaci sa visokom, ili bar srednjom naobrazbom, ali sa sigurnom i ozbiljnom (najmanje trogodišnjom) praksom. S njima saraduju: mesni učitelj za opštu nastavu i lekar za higijenu, a eventualno veterinar i šumar svaki za svoju granu. Nastavni plan i program za ove škole, kojih još nemamo, propisao je Ministarstvo Poljoprivrede u sporazumu sa Ministarstvom Prosvete. Ova škola traje dve zime, i to svake godine od novembra, kada prestanu važniji poljski poslovi, do marta, kada počinju prolećni radovi, t. j. 3—4 meseca godišnje.

2. U drugi tečaj imaju se pozvati svi slušaoci koji su bili u prvom tečaju, jer je ovo nastavak prvog tečaja.

3. Država, odnosno oblasna samouprava, snosi troškove za nastavnike na ovoj školi, a selo, odnosno opština, daje lokal, poslugu, ogrev i osvetljenje. Nastavni objekti za ove tečajevne donose se iz obližnje poljoprivredne škole, rasadnika, državnog ili privatnog urednog dobra, a mogu se, po potrebi, vršiti i kraće ekskurzije po najbližjoj okolini.

4. Ovom školom rukovodi Mesni Odbor u dotičnom selu, sastavljen od poljoprivrednih nastavnika, učitelja, sveštenika i predstavnika opštine ili njegovog zastupnika.

III. Niže i specijalne poljoprivredne škole.

1. Niže poljoprivredne škole koje su pre rata bile trogodišnje, sada su pretvorene u dvogodišnje, u nameri da se radna snaga od seoske kuće ne oduzima na odveć dugo vreme, i da se kod svršenih učenika smanji ambicija da postanu gospodom. Da bi se pak dobilo više vremena za potpuno savlađivanje ranijeg stručnog gradiva, iz starog nastavnog plana za ove škole izostavljeni su predmeti opšteg obrazovanja: veronauka, geografija i istorija, računajući da se od ovoga dosta naučilo u osnovnoj školi. Ipak su u oba razreda zadržani i dalje: račun i srpsko-hrvatski jezik. U stručnom pogledu ove su škole podeljene na 3 tipa: ratarske, stočarske i vinodeljsko-voćarske škole. Ovakvih škola imamo svega 11 u celoj zemlji, a svaka škola ima svoje uzorno imanje od 30—60 hektara zemlje.

2. Specijalne poljoprivredne škole, čija nastava traje samo jednu godinu, osnivaju se u krajevima gde osnovna škola traje duže od 4 godine, te se sa novim učenicima može odmah preći na stručnu nastavu. U stručnom pogledu ove škole su još uže specijalizovane od nižih škola. One mogu biti: gradinarske, mlekarске, pletarske, vinarске, domaćičke itd. Njih imamo 14 u celoj zemlji, i svaka škola ima svoje imanje od 30—60 hektara zemlje sa potrebnim objektima za specijalnu nastavu.

Ko svrši specijalnu poljoprivrednu školu može se upisati i II. razred niže poljoprivredne škole.

Broj nižih i specijalnih poljoprivrednih škola treba povećati samo do mere da svaka oblast dobije po jednu ovakvu školu, jer će ovi zavodi biti siguran oslonac i baza za snabdevanje sredstvima i personalom za organizaciju zimskih poljoprivrednih škola u zračnim pravcima.

3. Svih 25 nižih i specijalnih škola, skorašnjom Uredbom o prenosu poslova na oblasne samouprave, predate su oblasnim odborima na dalje održavanje i raspolaganje, što može biti kobno za ove škole, jer naše mlade oblasne samouprave još nemaju dovoljno ni svojih finansijskih sredstava ni stručne kompetencije, a često ni dovoljno razumevanja ni interesa za ovu vrstu nastave. Ove bi škole trebalo povratiti državi i zadržati na državnom budžetu, pa ih najradikalnije reorganizovati i stvoriti jeftinijim i efikasnijim za širenje poljoprivredne propagande.

IV. Srednje poljoprivredne škole.

1. U ove se škole primaju učenici sa 4 razreda gimnazije bez prijemnog ispita, ili sa svršenom nižom poljoprivrednom školom, ali posle položenog prijemnog ispita. Školovanje traje 4 godine, od kojih 3 godine su za teorijsku nastavu u školi, a četvrta godina se provodi na organizovanoj praksi van škole posle čega se polaže završni ispit. Takvih škola imamo svega 3: u Valjevu, Križevcima i Mariboru.

Cilj je ovih škola da daju kandidate za poljoprivredne činovnike II. kategorije: učitelje poljoprivrede, sreske ekonomе, putne nastavnike i dr.

2. Nastavu bi u ovim školama trebalo od 4 godine produžiti na 5 godina, ako se to

isto učini i sa učiteljskim školama. Veronauka sa latinskim u ovim školama se ne predaje, a i ne treba.

3. Broj ovih škola ne treba povećavati, jer je dovoljan.

V. Poljoprivredni fakultet.

1. Dva poljoprivredna fakulteta (Beograd i Zagreb) daju poljoprivredne inženjere, koji se mogu upotrebiti za nastavnike sviju škola poljoprivrednog karaktera samo bi pre postavljanja ovih inženjera na ozbiljnija i odgovornija mesta od njih trebalo tražiti bar 2 godine poljoprivredne prakse. Za ovo su najpodesnije: sve poljoprivredne škole, državna ugledna dobra, ergele, privatni veleposedi i dr.

2. Nedostatak je kod ovih lica, kad se upotrebe za nastavnike ili putne učitelje, što nemaju nikakve spreme iz pedagogije i metodike. Ti bi predmeti morali biti uneseni u program ovih fakulteta, a za one agronome koji su već svršili školu organizovati državne kurseve iz ovih predmeta.

3. Oba su nam poljoprivredna fakulteta potrebna, samo ih treba potpuno izgraditi.

VI. Učiteljske škole.

1. Pošto učiteljske škole imaju davati učitelje i za produžne (više) osnovne škole, gde treba da prevladuje poljoprivredna nastava, to se budući učitelji imaju osposobiti i za ovaj posao. To se pak može postići na dva razna načina:

A. Da učenici učiteljskih škola prve četiri godine provedu u tim školama, učeci, pored ostaloga, samo pripreme predmete za poljoprivredu: botaniku, zoologiju, fiziku, hemiju, geografiju (poznavanje zemljišta); posle slednju pak godinu imali bi muškarki provesti na imanju i u internatu naših poljoprivrednih škola, gde bi im se pre podne držala teorijska nastava iz svih stručnih poljoprivrednih predmeta sa pedagoškim vežbanjima sa decem iz ovih škola, a posle podne bi provodili u praktičnom stručnom radu na školskom imanju. U svih 25 poljoprivrednih škola moglo bi se primiti od 500—600 preparandista godišnje na ovakav tečaj. U krajnjem pak slučaju ovaj bi se tečaj mogao svesti i na pola godine. Program rada na ovom tečaju imao bi se sastaviti sporazumno između Ministarstva Prosvete i Poljoprivrede.

B. Ako je ovo nemoguće, onda bi trebalo stručne poljoprivredne predmete (ratarstvo, gradinarstvo, šumarstvo, stočarstvo, mlekarstvo, pčelarstvo, živinarstvo, svilarstvo, preradu voća i povrća i zadržavanje) predavati po navedenom redu u svim razredima učiteljske škole, i to po četiri časa nedeljno, a svega sa 20 časova u svih pet razreda, s tim da svaka učiteljska škola dobije po jedno, sistematski organizovano, poljsko dobro, ukoliko ga sada nema, snabdeveno svima potrebnim objektima za očiglednu poljoprivrednu nastavu, tako da i sami učenici imaju delimično udela u njegovoj organizaciji i obrađivanju. U ovom slučaju neophodno je potrebno da svaka učiteljska škola za stalnog nastavnika poljoprivrede uzme po jednog agronoma, koji je svršio poljoprivredni fakultet i položio profesorski ispit iz ove grupe predmeta. Ovaj bi nastavnik mogao predavati i neke predmete iz prirodne grupe, da bi dopunio zakonski broj časova, a on bi, pored toga, imao upravljati školskim imanjem i voditi eventualno računa o ishrani učenika u internatu ili menaži, ako ih dotična škola bude imala.

VII. Bogoslovije.

Isti predlog kao i za reorganizaciju rada u učiteljskim školama.

LJUDEVIT STIASNY:

Prevedba učiteljskih kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino.

Po mnogoletnih prošnjah je bila v letu 1927, končno izdana naredba glede prevedbe učiteljskih kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino, od katere so pričakovali vsi kronski upokojenci izdaten pobjljšek. Kronski upokojenci so hiteli predlagati prošnje za prevedbe in ne dolgo potem so dobili prevedbene dekrete na dinarsko pokojnino. Zaman so pa potem čakali mesece in mesece na nakazitev izboljšane pokojnine. Na svojo žalost so potem izvedeli, da glavna kontrola v Beogradu noče potrditi teh prevedb, ter da noče izvesti v polnem obsegu dopolnilnega zakona z dne 23. julija 1919, na podlagi katerega so bile ustavljene te prevedbe. Dočim je bila po zakonu z dne 23. julija 1919 določena s 32 službenimi leti polna plača, smatra glavna kontrola, da je pri učiteljskih kronskih upokojencih dosežena polna plača šele s 40 službenimi leti in to na podlagi bivših avstrijskih predpisov. Po daljši dobi je veliki župan preklical prve prevedbe na dinarsko pokojnino ter izdal nove prevedbe v smislu navodil glavne kontrole v Beogradu. Iz novih dekretov pa so nekateri upokojenci razvideli, da so jim znizali leto pokojnino, česar si niso mogli pravi tolmachi. Ravno tako niso vedeli, da nekaterim preti s tem znizanjem letne pokojnine še druga mnogo večja škoda. Na to nevarnost so bili opozorjeni kronski upokojenci šele po slučaju upokojenega nadučitelja Ivana Lokarja, kateremu so za mesec marec l. l. odrgali od pokojnine nad 700 Din. Ker so mu zvišali pri prosvetnem oddelku pokojnino mesečno za 240 Din, pričakoval je, da prejme na razliki obeh pokojnin od 1. avgusta 1927 nad 5000 Din, sedaj jo pa prejel mesto poviška znizanje prejemkov. Pri finančnem ravnateljstvu so ga poučili, da so mu morali pri novi določiti draginjski doklad meriti doklado po kategoriji B, ker so mu odvzeli z znizanjem letne pokojnine pod 5000 Din polno plačo položaja. Ker pa ne dobiva več 5000 Din oziroma 5000 K pa so mu morali znizati tudi v tej kategoriji za eno stopinjo doklade — torej so mu morali znizati od 1. avgusta 1927 draginjsko doklado mesečno za 400 Din. S tem se mu je torej znizala od 1. avgusta 1927 njegova pokojnina mesečno za 160 Din in mesto pričakovane razlike nad 5000 Din mora vrniti nad 3000 Din.

Večkrat čitamo, da je došel ukaz, da državni uslužbenici niso dolžni vrniti državni prejemkov, ki so jih prejeli na podlagi naknadno razveljavljenih ukazov. Pri naredbi o prevedbi kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino, pa manjka končni dodatek:

»S to naredbo ne more biti noben prikrajšan v svojih prejemkih.«

Ista nevarnost preti učiteljskim kronskim upokojencem, katerim so v pokojnino vsteli le 35—39 let. Med temi so tudi učitelji, ki so službovali 40 let ali celo 41 let, a jim niso vsteli vseh službenih let v pokojnino. Po starih avstrijskih zakonih niso pripoznali vseh službenih let v pokojnino, temveč samo čas po drugem izpitu. Ker so tem v upokojenem dekretu priznali le 38 let oziroma 39 let so jim v drugem prevedbenem dekretu pripoznali le 4800 Din ali 4900 Din letne pokojnine in čaka jih ista usoda, ki je zadela nadučitelja Ivana Lokarja.

Kaj storiti, da se ti ubranijo te neznosljive škode? Nadučitelj Ivan Lokar se je takoj pritožil na državni svet. Ravno isto naj storijo vsi upokojenci, katerim so odvzeli z drugo prevedbo pravico na polno plačo položaja ter jim znizali pokojnino. Ker se ne morejo pritožiti več na podlagi prevedbenega dekreta, naj storijo to na podlagi obvestila, ki ga dobijo od velikega župana glede izvršitve te prevedbe. V pritožbi naj poudarjajo, da so prejeli na podlagi Uredbe štev. 361 z dne 14. februarja 1919 polno plačo položaja ter da so jim ta pravica ne more odvzeti.

Kako čudno razmerje je nastalo med kronskimi upokojenci po naredbi o prevedbi kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino, razvidimo posebno kako so lepo napredovali upokojenci, ki na podlagi Uredbe štev. 361 z dne 14. februarja 1919 niso imeli 3000 K letne pokojnine, a so jim v drugi prevedbi pripoznali nad 3000 Din letne pokojnine. Razven napredka v mesečni pokojnini dobijo zvišanje draginjske doklade mesečno za 200 Din (na deželi 100 Din) in na razliki obeh pokojnin smejo pričakovati v najboljšem slučaju nad 8000 Din.

Pri učiteljskih starupokojencih z 20 službenimi leti zvišanje draginjske doklade mesečno za 200 Din (na deželi 100 Din) in skupno zvišanje pokojnine mesečno nad 450 Din, pri učiteljskih upokojencih s 40 in 41 leti, katerim so pa priznali v pokojnino le 38 oziroma 39 let, pa mesečno znižanje draginjske doklade v znesku 400 Din — torej tudi izdatno znizanje skupne pokojnine.

Pokojnina učitelja upokojenca z 20 službenimi leti bo torej skoraj enaka pokojnini učitelja upokojenca s 40 oziroma z 41 leti. Ako bo pa prejel le eno rodbinsko doklado, zadnji pa nobene, bo pa njegova pokojnina celo višja od starejšega tovariša.

Sicer pa dobimo tudi v drugih strokah staropokojence, ki so bili vsled prevedbe na dinarsko pokojnino oškodovani. Marsi kateremu se to zdi čudno, toda vse to je izvršeno strogo na podlagi ministrske naredbe o draginjskih dokladah namreč naredbe z dne 8. oktobra 1924, števil. 107.201.

Društvo upokojenih učiteljev v Ljubljani je državnemu svetu razjasnilo te razmere ter ga končno prosilo, da kakor hitro je možno razsodi pritožbo, o prevedbi učiteljskih kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino. Vse te pritožbe pa so le glede višine letne pokojnine.

Glavni vzrok teh nenormalnih razmer pa so draginjske doklade. Čujemo, da se izvrši reorganizacija prajemkov aktivnih uradnikov tako, da odpadejo draginjske doklade. Istotako je nujno potrebno, da uredijo pokojnine brez draginjskih doklad, ker se bo šele potem določila pokojnina primerno z ozirom na službena leta. To bi bilo tudi v prid srbskim učiteljem staropokojencem, ki ne dosežejo sedaj iste stopnje v draginjskih dokladi, ki jo uživajo slovenski staropokojenci s polno plačo položaja.

Pri vsem pa naj naša organizacija izposluje pri finančnem ministristvu, da izda k naredbi o prevedbi učiteljskih kronskih upokojencev na dinarsko pokojnino dodatno »Učiteljskim kronskim upokojencem ostanejo tudi nadalje vsaj isti prejemki, oziroma tudi dosedanje draginjske doklade, ki so jim pripadle pred razglasitvijo te naredbe.

Mladinska Matica.

Rok za prijavljanje naročnikov je s 25. t. m. zaključen. Morebitnih nadaljnjih naročil ne moremo več upoštevati, ker smo morali na podlagi naročenega števila določiti višino naklade in jo izročiti tiskarni.

V tem zadnjem trenutku imamo še neko nujno prošnjo.

Naj ugotovimo najprej, da se upravlja blagajna in uprava Mladinske Maticе posebe. Mnogo poverjenikov je sicer nakazalo dolžne zneske, ni pa uposlalo upravi Mladinske Maticе nikakih naročilnic. Iz nakazanega denarja pa uprava v večini slučajev ne more dognati, na koliko in kakšne serije se je šola naročila. Da ne bo pomot ter razlogov za pritožbe in reklamacije, je nujno potrebno, da nam vsi poverjeniki, ki so denar sicer nakazali, a ne sporočili natančnega števila brošur in vezanih serij, to takoj storo s tem, da nam pošljejo naročilnice. Kjer bi teh iz kateregakoli vzroka ne imeli, naj se vpošlje vsaj kratko naročilo na dopisnici. Mladinska Matica odklanja vsako odgovornost in stroške, ki bi nastali vsled te opustitve. Prosimo torej vse dotične poverjenike, da to nemudoma izvrše, ker le tedaj bo uprava lahko pravočasno izvršila svo ekspedicijo knjig in morebitne reklamacije do konca letošnjega šolskega leta.

Kmetsko nadaljevalno šolstvo.

—n Gospodinjstva nadaljevalna šola v Krčevini-Lajterbergu pri Mariboru je sklenila svoj prvi tečaj dne 7. aprila z majhno slovesnostjo domačega značaja, kakor se vrše po navodilih oblastnega odbora na vseh kmetskih nadaljevalnih šolah mariborske oblasti. Udeleženci — predvsem starši gojenk in člani upravnega odbora — so bili iznenadeni nad uspehi, ki jih je dosegla poštvalna voditeljica tečaja, tovarišica Anka Mešičkova. Čudili so se, koliko so v kratkem učnem času — bilo je skupaj samo 22 celih učnih dni — dekleta pridobile v praktičnem gospodinjstvu. Mogoče je to le, ker so med tednom doma preizkušale, kar so se v nedeljo naučile. Tukajšnje predmetne razmere ne dopuščajo pouka ob delavnikih. Pač velika žrtev od strani učiteljice, poučevati vsako nedeljo pozimi celih osem ur! Iz letnega poročila voditeljice je bilo razvidno, da je našla pri krajevnih činiteljih, pri šolskem upravitelju in oblastnem odboru veliko oporo. Velika važnost se je polagala na prirejanje preprostih tehničnih domačih jedil, oziraje se pri tem tudi na bolniško hrano in na vzgojo deklet k preprostosti, varčnosti in snagi. Sodeloval je tudi domači katehet, g. p. Pavel Potočnik, ki je dajal dekletom praktična moralna navodila za življenje. Gojenk je bilo 11, ki so vse zelo redno obiskovale šolo. Z zaključno slovesnostjo je bila združena majhna razstava: pogrnjena miza z domačim pecivom in nekaj sivanih izdelkov. Gostje so si ogledali dekleta pri samostojnem kuhanju obeda. V obliki razgovora se je vršila tudi nekaka izkušnja. Gostje so bili povabljeni na obed, ki so ga dekleta sama skuhalo in servirala. Prav prijetno je bilo vse in neprisiljeno. Priznanje in čestitke udeležencev naj bodo voditeljici dokaz, da njen ogromni trud ni bil zaman.

Pevski zbor UJU učiteljstva.

—pev. 8. maja t. l. bo slavnostni koncert ob priliki 60letnice ptujskega učiteljskega društva v Ptuj. Vaja bo v petek 7. maja t. l. ob 20. uri v Glasbeni Matici za mešani zbor. Odpeljemo se 8. maja z istim vlakom kot zadnjič v Maribor. Vrnemo se z brzovlakom v nedeljo zjutraj ob 4.49 v Ljubljano. Peveci, zavedajte se svojih dolžnosti! Bodite točni pri vaji in koncertu! — Odbor.

—pev. Ptujsko učiteljsko društvo proslavi 8. maja 60letnico svojega obstoja. Ob tej priliki priredi učiteljski pevski zbor koncert ob 18. uri v dvorani Društvenega doma. Vstopnice se lahko rezervirajo pri upraviteljskih osnovnih šol v Ptuj.

Naša gospodarska organizacija.

OBCNI ZBOR UČITELJSKEGA DOMA V LJUBLJANI

se vrši 8. majnika ob 8. uri v beli dvorani hotela Union v Ljubljani. Potrebna je navzočnost vsaj 1/3 članov, sicer se pol ure kasneje vrši zborovanje ob vsakršnem številu. (§ 33).

Dnevni red:

1. Poročila načelstva in nadzorstva.
2. Čitanje zapisnika ustanovnega zborovanja.
3. Računski zaključek.
4. Letni prispevki.
5. Gospodarska akcija.
6. Event. volitve.
7. Predlogi — slučajnosti.

§ 32. Vsak član ima 1 glas in sme zastopati s pooblastilom le enega odsotnega člana. § 16. Računski zaključek in poročilo nadzorstva sta zadržnikom razpoložena na vpogled v pisarni Poverjeništvu UJU od 22. t. m. nadalje.

(Za udeležence zborovanja zaprosimo privoljenja odsotnosti).

Cerklje, 16. aprila 1929.

Za načelstvo Učit. doma v Ljubljani:

Josip Lapajne, Mer. Malenkova, t. č. načelnik, t. č. tajnica.

Josip Kobal, blagajnik.

—g Članom Učit. Samopomoči. V teh dneh dobite položnice za nakazilo članskega prispevka za 186. in 187. smrtni slučaj, to je Ferdinand Kalinger, Tržič in Franc Gale, Ljubljana. Prispevek za člana je 11 Din, za zakonske pare 21 Din. Pri zamudnikih je prištet k temu znesku še zaostanek od prej. Upravništvo prosi za točna in hitra nakazila. — Za 186. in 187. smrtni slučaj so prejeli dediči posmrtnini skupaj 23.085 Din. — Učit. Samopomoč ima danes 2312 članov.

Osebnе zadeve.

—i Izpremembe v šolski službi. V šolski službi so imenovani za učitelje, oziroma učiteljice: Marija Komar na I. deški meščanski šoli v Ljubljani, Niko Fabjanič na II. deški meščanski šoli v Ljubljani, Jerica Zemljan na IV. deški osnovni šoli v Ljubljani, Lucija Trampuž na I. deški meščanski šoli v Ljubljani, Julija Perko na meščanski šoli v Krškem, Albina Bradaška v Šmartnem pri Litiji in Alfred Vodopivec v Begunjah pri Cerknici.

—i Iz šolske službe. Iz državne službe so odpuščeni: Anton Breznik, učitelj v Stogovcih, srez Ljutomer, Josip Lovr-ničič, dnevninar-učitelj v Lipi, srez Dolnja Lendava, Bernarda Ritter-Stibrič, učiteljica v Toplicah pri Zagorju in Jožef Ster, učitelj v Tržiču. Stalnost v državni službi je priznana: Zvonimir Črneku učitelju v Dolnjih Slavičih, srez Murska Sobota in Ivanu Zupanu, učitelju v Veliki Dolini, srez Krško. — Ostavko na državno službo so podali: Marija Martinšek, učiteljica v Puconcih, srez Murska Sobota, Ana Kranjec-Petelin, učiteljica v Mariboru, Marija Centa, učiteljica v Orehovici, srez Novo mesto.

O učiteljskih organizacijah v tujih državah.

UČITELJSKE ORGANIZACIJE NA DANSKEM.

(Iz »Internacia Pedagogia Revuo«.)

1. Najvažnejša učit. organizacija na Danskem je »Danmarks Laererforening«, ki je imela koncem 1926. leta 10.477 članov s 100 krožki. Izdaja tednik »Folksskolene«. Glavne skupščine se vrše vsako leto, katerih se udeležuje do 200 delegatov, pooblaščenih zastopnikov posameznih krožkov.
2. »Kobenhavus Kommunalaererforening« je društvo občinskih učiteljev v Kopenhagenu, ki ima 968 članov.
3. »Kobenhavus Kommunalaererforening« je društvo občinskih (mestnih) učiteljev v Kopenhagenu, ki ima 1246 članic. Ti dve društvi izdajata skupen tednik »Kommuneskolene«.
4. »Den Danske Realskoleforening« z 1204 člani. Izdaja glasilo »Den Danske Realskole«.
5. »Gymnasialaerer Forening« z 800 člani. Izdaja časopis »Gymnasieskolene«.
6. »Dansk Fredsfornings Laererkreds« (dansko mirovno učiteljsko združenje) z 200 člani. Program je mirovna vzgoja in propaganda. Izdaja časopis »Fredsbladet«.
7. »Esperanto-Unnigo de Danaj Instruistoj« (društvo danskih učiteljev esperantistov), ki ima namen razširjati Esperanto med učitelji.

Razen teh stanovskih organizacij obstoja tudi pedagoško društvo »Pedagogisk Selskab«, ki je staro že nad 100 let. Člani (1200) tega društva so tudi lajki, ki se zanimajo za vzgojna vprašanja. Izdaja časopis »Vor Ungdom« (naša mladina), ki izide 10krat na leto.

Ure, zlatnine in srebrnine na obroke

brez zvišanja cen pri urarju in juvelirju **M. JGERJEV SIN, Maribor** Gosposka ulica 15.

Splošne vesti.

SE JE ČAS!

Se je čas, da ne čepimo svojih sil, da rešimo kar se rešiti da in združimo, kar se združiti da.

Se je čas, da se zdramimo iz svoje skrajne letargije zanašanja na druge in delamo z lastnimi močmi.

Se je čas, da prenehamo z golim kritikovanjem in besedičenjem, ter pričnemo s pozitivnim delovanjem.

Se je čas, da uvidimo skrajno bedo učiteljskih rodbin, njihovo deco in sirote brez střehe in varstva, lastno organizacijo brez lastnega doma.

Se je čas, da vplačamo Učiteljskemu domu v Ljubljani dolžne deleže oziroma, da se pri njem včlanimo.

Se je čas, da vpogledamo v račune Učiteljskega doma in se prepričamo o poslovanju združnega načelstva.

Se je čas, da se odločimo, udeležiti se občnega zbora Učiteljskega doma v Ljubljani, vršečega se 8. majnika ob 8. uri v Ljubljani.

Gorje mu, ki se zanaša, da se ob trpljenju in uspehih drugih borec da mirno uživati tuje sadove in trikrat gorje mu, ki sebično zavira karitativno delovanje svoje lastne stanovske organizacije! J. L.

— Državni prosvetni program. Prinašamo resolucije k državnem prosvetnem programu na temelju katerih izdela ministristvo prosvete stalni državni prosvetni program. Ker namerava poverjeništvu dostaviti ministristvu svoj tozadnji elaborat, pozivamo društva in članstvo, da pošlje svoje pripombe poverjeništvu najkasneje do 4. maja t. l.

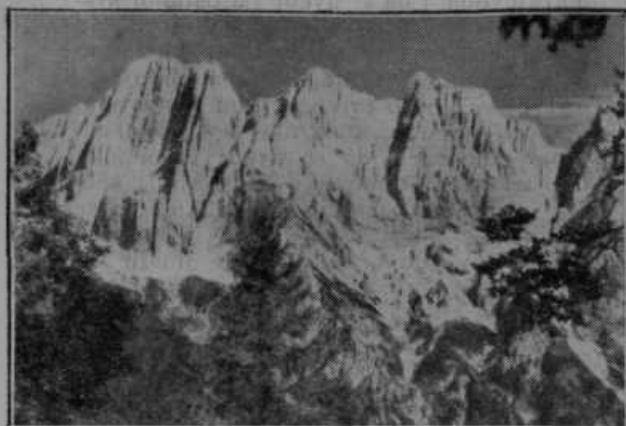
— Upraviteljem (icam) — plačilne liste za junij. Z ozirom na razna vprašanja javljamo tov. upraviteljem in upraviteljicam, da je treba za mesec junij predložiti »Plačilne liste« do 4. maja t. l., kakor je predpisano po zadnji odredbi. Za mesec maj se le izjemoma plačilo izvrši po starem.

— Posebne doklade za upravne uradnike. V postavki 386 novega proračuna za 1929/30. je določenih 18 milijonov Din za osebne in materialne izdatke kot doklade upravnim uradnikom I. kategorije v področju notranjega ministristva. Novi načrt o splošni upravi je na podlagi teh proračunskih postavk popolnoma posnel sodno razporeditev glede doklad uradnikom upravne stroke, in sicer od I. navzdol po 4000, 3500, 3000, 2500, 2000, 1500, 1000, 600 in 200 Din. Okrajni glavarji, ki nimajo fakultete in torej spadajo v II. kategorijo bodo eventualno dobili doklade v višini 600 dinarjev na mesec. Skupna vsota teh doklad bi znašala 864.000 Din. Okrajni glavarji III. kategorije ne dobe nobenih doklad, ampak bodo po večini najbrže reducirani.

— Zahteve profesorjev glede novih plač. »Slovenec« poroča: V prosvetnem ministristvu se že delj časa dela na profesorjem zakonu, ki naj bi dal temu važnemu stanu zadovoljiv materialni položaj. Minister Maksimovič je izdelal konkreten načrt o prejemkih, na podlagi katerega naj bi se profesorski prejemki izenačili s sodniškimi. Ta načrt je padel v vodo. Radi tega so profesorji vzeli vprašanje profesorskega zakona zopet v svoje roke. Iz finančnega ministristva je prišel na tozadevno vprašanje odgovor, da za doklade, ki bi bile enako visoke kot sodniške, zaenkrat finančno ministristvo nima kritja. Sedaj se išče v prosvetnem ministristvu kompromis med skrajnostjo in med sedanjim stanjem. Zatrjuje se, da je sedaj, ko se od profesorskega stanu zahteva v vsej državi stroga kvalifikacija, nad vse važno, da se ta kvalifikacija tudi na primeren način plača. Če se dosledno strogo zahteva kvalifikacija, bodo mnogi prizadeti. Na ta način se bo nekaj prihranilo. Če se zahteva stroga kvalifikacija, naj se da denarna podlaga. Od stališča finančnega ministristva je odvisev način kompromisne rešitve.

— Iz prosvetnega proračuna. Prosvetno ministristvo je odposlalo posameznim svojim ustanovam proračune. Za dijaške ekscurzije na vso državo je predvideno 25.000 Din, za učila, kabinete, knjižnice za Slovenijo 72.000 Din. Za muzejska društva Maribor, Ptuj, Celje po 15.000 Din. Za honorarje za razredništvo, za poslovanje in direktorske doklade inspekcije nadzornikom za vso državo 1.400.000 Din. Za honorarje učiteljem, dodeljenim gimnazijam, za nadure za vso državo 1.150.000 Din. Za honorarje članom izpitnih komisij (za maturo) za vso državo 1.150.000 Din. Te postavke so znašale v lanskem proračunu 5 milijonov dinarjev, torej 1.300.000 Din več. Na realnih in gimnazijah v Sloveniji je v letošnjem proračunu več pet supletskih in dvoje direktorskih mest, manj pa dvoje mest za učitelje večine.

— Prosvetni svet je imel pretečene dni sejo, na kateri je izbral 200 profesorjev, ki jih bo predlagal za predsednike za maturo na srednjih šolah. Med njimi so skoro vsi ljubljanski vseučiliški profesorji. Svet je odobril Černičovo »Računice za četrti razred ljudskih šol«.

Narava Vas kliče,

da preživite Vaš prosti čas v gozdu ali na polju, v gorah ali na morju, da se navdušeni za to bivanje čim bolj pozdravite.

V svojem navdušenju pa ne pozabite na najvažnejše, pripraviti in zagotoviti si blagodejni vpliv bivanja v naravi s krepčilno hrano, ki krpi telo, ne da bi ga utrudilo z nepotrebnim balastom, in ki ne veže telo na stalne dneвне obroke.

Izpijte zjutraj za zajtrk iz Vaše termo steklenice na potovanjih in na izletih skodelico

OVOMALTINE

ki ima zelo dober okus, je lahko prebavljiva in predstavlja koncentrirano hrano iz najboljših naravnih jedi. Ovomaltine se hitro pretvarja v zdravo kri, ki ustvarja telesno in duševno delavnost.

Dobiva se v vseh lekarnah in drogerijah zavitek po 18-50 Din.

Zahtevajte, sklicujoč se na ta list, brezplačne vzorce od

Dr. A. WANDER d. d. ZAGREB.

— Reorganizacija min. prosvete in enotne uprave. Kakor poročajo listi, se bodo v prosvetnem ministristvu uknili pokrajinski oddelki in ustanove, ki imajo plemenski ali krajevni značaj. V smislu navodil predsednika vlade se je delalo v tem ministristvu in je načrt, v kolikor je potreben za skupno uredbo, že izdelan. Oddelki, ki se bodo ustanovili na podlagi skupne osnove, bodo imeli obči državni značaj. Ali se bodo za načelnike teh oddelkov imenovali ravnatelji ali prosvetni inspektorji, je za stvar vseeno. Čujemo, da bodo ti inspektorji imeli veliko kompetenco in da bodo uživali položaj velikih županov v I. kategoriji 2. in 3. skupine.

— Načelstvo Učiteljskega doma prosi, da združniki vplačajo svoje deleže po 100 Din in 10 Din vpisnine. Od 285 združnikov je poravnalo deleže le 93 članov.

— VIII. diskusijski sestanek »Pedagoške centrale« v Mariboru se je vršil dne 17. aprila pod vodstvom tov. nadzornika Tomažiča. Ker so bili tovariši z meščanskimi šol vsled zborovalnega dne zadržani, je bilo navzočih le 50 tovarišev(ice), ki so z zanimanjem sledili poročilom o študijskem potovanju na Dunaj. Pevski nastop 4. šol leta na dunajskem Pedagoškem inštitutu je tov. Rebošljeva obnovila z gojenkami ženskega učiteljskega tako precizno, da so udeleženci dobili jasno sliko novodobnega pevskega pouka, ki je na Dunaju postavljen na popolnoma druge temelje. Zanimivo je poročal o svojih vtisih tov. Faganelli, ki je posebno poudarjal pomen dunajskih socialnih institucij in njihov vpliv na šolo. Prihodnji sestanek bo obravnaval še poročila tov. Rumovčeve in Cerjakove, nato pa bo rezumiral uspehe študijskega potovanja tov. Vrane.

— V Ljubljani se vrši 8. majnika ob 9. uri skupno zborovanje onih učiteljskih društev, ki uvidevajo, da se narodno gospodarstvo in blagostanje zamore dvigniti le z združništvom, o katerem poročajo gospodarski večerki. Doslej sta udeležbo prijavili kranjsko in litijsko učiteljsko društvo. Pojasnila daje kranjsko učiteljsko društvo, Cerklje pri Kranju.

— Tovariš(ice) radovljiškega okraja prosim da poravnajo članarino za l. 1928./29. Nekateri člani so še dolžni vsu članarino. V mesecu februarju sem poslal položnice, poslužite se jih! Članarina za leta 1928./29. znaša 165 Din + 5 Din za centralo v Beogradu, t. j. 170 Din. Z učitelji poročene učiteljice plačajo 90 Din. — Peter Golobič, blagajnik.

— Uradne ure v pisarnah. V pisarnah prosvetnega oddelka so uradne ure od 8. do 12. in od 15.—18. Vse finančne direktcije so pa dobile okrožnico, ki predpisuje uradne ure od 7. do 13. in od 15. do 18. To podaljšanje uradnih ur bo trajalo tako dolgo, dokler ne bodo končani vsi posli pri izvajanju novih zakonov in novega proračuna tako, da bodo mogli podrejani uradi v rednem delovnem času zmagovati vse posle.

— Nova organizacija oddelka v ministristvu prosvete. Po novi uredbi o reorganizaciji ministristev se deli ministristvo prosvete v sledeče 3 oddelke: 1. splošni oddelak, 2. oddelak za srednješolski pouk, 3. oddelak za osnovni pouk. V splošni oddelak spadajo poleg drugih posli ki se tičejo: pouka in ustanov, ki ne spadajo v pristojnost drugih oddelkov prosvetnega ministristva, kakor so univerze, akademije znanosti in umetnosti, gledališča, muz. ji, narodne knjižnice itd.